

A JOGI SZEMÉLY JÓHÍRNEVE ONLINE TÉRBEN TÖRTÉNŐ MEGSÉRTÉSÉNEK EURÓPAI JOGGYAKORLATA

NYIKES Zita
PhD-hallgató (ME ÁJK)

Magyarországon ismert,¹ de nem minden tagállamban szabályozott a jogi személyek jóhírnevének védelme az Európai Unióban (továbbiakban: EU). Fokozatosan és természetes módon történt az alapvető jogok jogi személyekre történő kiterjesztése mind az Emberi Jogok Európai Bírósága (továbbiakban: EJEB), mind az Európai Unió Bírósága (továbbiakban: EUB) jogalkalmazásában az elmúlt évtizedekben. Az online tér térhódításával azonban újabb és merőben más szintér jött létre a jogsértések elkövetésére, ami joghatósági kérdések mellett egyéb kérdéseket is felvet. Jelen tanulmány az EUB és EJEB vonatkozó joggyakorlatát vizsgálja.

1. Bevezetés

Az online tér és a digitális felületek használatának előtérbe kerülése, a közösségi média platformjainak térnyerése, a felületeket aktívan használók tájékozottsága – sokszor tájékoztatatlansága – vagy érzelmi túlfűtöttsége például egy-egy komment esetén az elmúlt évtizedekben megváltoztatta a véleménynyilvánításhoz való viszonyunkat, valamint a szólásszabadság formáit.

Koltay András Az új média és a szólásszabadság című könyvében² részletesen áttekinti az internet és kapuóreinek szólásszabadsággal kapcsolatos szabályozását, az internetszolgáltatókkal és a keresőmotorokkal kapcsolatos problémákat, alaposan ösz-

¹ Magyarországon a jogi személyek jóhírnevét alapvetően két törvény védi. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 2:45. § a személyhez fűző jogként védi a jogi személy jóhírnevét, mely szerint „a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő, valótlan tény állít vagy híresztel, vagy valós tény hamis színben tüntet fel”. A tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 3. § szerint pedig „tilos valótlan tény állításával vagy híresztelésével, valamint valós tény hamis színben való feltüntetésével, úgyszintén egyéb magatartással a versenytárs jóhírnevét vagy hitelképességét sérteni, illetőleg veszélyeztetni”.

² KOLTAY András: *Az új média és a szólásszabadság*. Budapest, Wolters Kluwer Hungary, 2019.

szefoglalja a közösségi média platformokra vonatkozó kérdéseket nemzetközi és európai szempontból. A közösségi média platformokkal foglalkozó fejezet összefoglalásában megállapítja, hogy mivel a nagy platformok globális elérésűek, ezért a szólásszabadság kérdésére több oldalról tekinthetünk, és akár más-más megközelítésből értelmezhetjük. Ezek pedig hatást gyakorolnak a közösségi média platformok működésére, működtetésére. Következésképpen, a nagy elérésű, globális platformok alkalmazzák a kötelező állami szabályokat, de ugyanakkor saját belső normarendszereket is kialakítanak és követnek többnyire a jogi felelősség elkerülése érdekében. Ennek a többoldalú álláspontnak pedig az a következménye, hogy a szólásszabadság erőteljes védelme nem élvez prioritást.³ Ha komplexitásában is, de a szólásszabadság védelme és a véleménynyilvánítás korlátozása a természetes személyeknél evidenciaként működött és vezetett a jóhírnév védelméhez kapcsolódó problémákhoz és jogesetekhez. Jogi személyek esetében viszont az is kérdés-ként jelentkezett, hogy egyáltalán megilleti-e a jogi személyt a jóhírnév védelme.

2. Az EUB vonatkozó gyakorlata

A *Shevill v. Press Alliance SA* ügyben⁴ az EUB megállapította, hogy a sértett a kiadó ellen kártérítés iránti keresetet indíthat a jóhírnévnek több szerződő államban közzétett sajtócikk révén megvalósuló megsértése miatt. A kereset indítható egyrészt a jóhírnevet sértő tartalmat közzé tevő kiadó letelepedési helye szerinti állam bírósága előtt, amely bíróság a jóhírnév megsértéséből eredő teljes kár megtérítésének elrendelésére hatáskörrel rendelkezik, másrészt pedig bármely azon tagállam bírósága előtt, ahol a közzététel megvalósult, és ahol a sértett jóhírnevét állítólag megsértették, amely bíróság kizárólag az ebben az államban okozott kár elbírálására rendelkezik hatáskörrel.

2.1. A 'közzététel megvalósult' kritériumnak az online tér új értelmet adott

Számos előremutató megállapítást tett az EUB két másik ügyben.⁵ Az *eDate Advertising és társai ügy*⁶ alapja, hogy az osztrák eDate Advertising GmbH elsősorban homoszexuális közönséget célzó internetes portálja folyamatosan tájékoztatást adott egy német állampolgárról, akit egy ismert német színész meggyilkolása miatt ítélték életfogytig tartó szabadságvesztésre. A magát sértettnek érző felperes egy német bíróságtól kérte, hogy az tiltsa el a kérdéses osztrák portált a róla szóló információk terjesztésétől Németország teljes területére kiterjedően, és kötelezze nem vagyoni kárának megté-

³ Uo. 255–256.

⁴ C-68/93. sz. Fiona Shevill, Ixora Trading Inc., Chequepoint SARL, Chequepoint International Ltd v. Presse Alliance SA ügyben 1995. március 7-én hozott ítélet [ECLI:EU:C:1995:61]. Az ügy a jóhírnév megsértése az írott sajtóban történő megjelenéshez köthető, és a jogi személyek hírnévsvédelme szempontjából azért említendő, mert joghatósági kérdéseket tisztáz.

⁵ Ezek az ügyek még mindig a természetes személyek jóhírnevéhez köthetőek, de a jogsértések már az online térben, digitális felületeken valósulnak meg.

⁶ C-09/09. sz. eDate Advertising GmbH v. X és a C-161/10. sz. Olivier. Martinez és Robert Martinez kontra MGN Limited ügyben 2011. október 25-én hozott ítélet [ECLI:EU:C:2011:685].

rítésére. A Martinez és Martinez ügyben⁷ a párizsi általános hatáskörű elsőfokú bíróság előtt a francia színész Olivier Martinez és apja, Robert Martinez a magánéletük tiszteletben tartásához fűződő joguk, valamint Olivier Martinez jóhírnevéhez fűződő jogának megsértésére hivatkoztak. A két ügygel kapcsolatban az EUB megállapította, hogy mivel az online tartalmat meghatározhatatlan számú internetfelhasználó szerte a világon a tartalom észlelése pillanatában azonnal letöltheti, az nem függ attól, hogy a tartalom közzétételének arra irányult-e a szándéka, hogy a tartalmat a letelepedési helye szerinti tagállamon kívül is letöltsék. Az 'ahol a közzététel megvalósult' kritériumnak, amely a nyomtatott sajtóban egyértelműen értelmezhető, az online tér új értelmet adott. Főszabály szerint az online térben a közétett tartalom bárhol hozzáférhető. Az online tartalomnak valamely személy személyiségi jogaira való kihatását azon hely szerinti bíróság tudja leginkább megítélni, ahol az állítólagos sértett érdekeinek központja található.

2.2. A jóhírnévhez való jog a jogi személyt is megilleti

A jogi személy sérelmére elkövetett hírnevsértés terén áttörést jelentett a Bolagsupplynsningen OÜ Ingrid Ilsjan v. Svensk Handel AB ügy.⁸ Maga az ítélet csak a joghatósági kérdésekkel foglalkozik, de a határozathoz fűzött észrevételek érintik a jogi személy személyéhez fűződő jogait és jóhírnevének védelmét.

Az ügyben a felperes Bolagsupplynsningen OÜ Észtországban, Tallinban székhellyel rendelkező társaság, gazdasági tevékenysége legnagyobb részét Svédországban folytatja. I. Ilsjan a felperes munkavállalója. Az alperes Svensk Handel AB svéd kereskedelmi szövetség azzal a bejegyzéssel vette fel a felperest a weboldalán vezetett fekete listára, hogy a felperes „csaló és szélhámos”. A feketelistára történő felvételre adott válaszként közel 1000 hozzászólás érkezett a weboldal vitafórumára, köztük olyan felhívások is, amelyek közvetlenül a felperessel és annak dolgozóival szembeni erőszakra hívtak fel. Az észt vállalkozás keresetet nyújtott be a bíróságnál a svéd szövetséggel szemben arra való hivatkozással, hogy a közzétett információk miatt sérült a jóhírneve. Az észt vállalkozás a svéd szövetségtől az állításokat helyreigazítását kérte, valamint azt is, hogy a hozzászólásokat töröljék. Azt állította továbbá, hogy a hozzászólások és az állítások miatt kárt szenvedett el, melynek megtérítését követelte. A Bolagsupplynsningen OÜ Ingrid Ilsjan v. Svensk Handel AB ügyben kérdésként merült fel, hogy az észt bíróságok megállapíthatták-e joghatóságukat a felperes 'érdekeinek központja' alapján, amely különös joghatósági okot az EUB természetes személyek vonatkozásában már alkalmazta, jogi személyek tekintetében viszont nem. Az észt legfelsőbb bíróság által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tekintetében Michal Bobek főtanácsnok indítványa⁹ vetett fel új szempontokat, aki kritikusabb áttekintését javasolta

⁷ Uo.

⁸ C-194/16. sz. Bolagsupplynsningen OÜ és Ingrid Ilsjan v. Svensk Handel AB ügyben 2017. október 17-én hozott ítélet [ECLI:EU:C:2017:766].

⁹ C-194/16. sz. ügy Michal Bobek főtanácsnok indítványa [ECLI:EU:C:2017:766]

az EUB korábbi ítélezési gyakorlatának arra hivatkozva, hogy az adott ügyben jogi személy kéri az elsődlegesen online állítások helyreigazítását és eltávolítását.

„[...] foglalkozni kell egy előzetes kérdéssel: a személyiségi jogok internetes megsértése tekintetében megkülönböztethetjük-e a természetes és jogi személyeket?”¹⁰ Michal Bobek főtanácsnok így ráirányította a figyelmet arra is, hogy a jogi személyekre is kiterjeszhető-e a személyiségi jogok, mint alapvető jogok védelme, és hogy rendelkeznek-e a jogi személyek személyiségi jogokkal.¹¹ Michal Bobek főtanácsnok kifejtette, hogy számos tagállam jogában törvényen alapuló jogaik részeként védelmet élvez a jogi személyek jóhírve.¹² A főtanácsnok röviden áttekintette,¹³ hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) fokozatosan kiterjesztette a jogi személyekre az alapvető jogok védelmét.¹⁴ Michal Bobek úgy látta, hogy az uniós jog rendszerén belül az EUB is megerősítette, hogy a jogi személyek jogokat élveznek, mint tulajdonhoz való jog, a vállalkozás szabadsága, hatékony jogorvoslathoz való jog, költségmentességhez való jog, ártatlanság védelme és különösen a védelemhez való jog.¹⁵ Rámutatott arra, hogy fokozatosan és természetes módon történt az alapvető jogok jogi személyekre történő kiterjesztése mind az EJEB, mind az EUB jogalkalmazásában. Michal Bobek szerint a személyiségi jogokra tekinthetünk olyan eszközként is, amely más alapvető jogok hatékony védelmét szolgálja, nem pedig önmagáért van. A jogi személyek személyiségi jogainak védelme más jogokhoz is elvezet, mint amilyen például a tulajdonhoz való jog vagy a vállalkozás szabadsága. Ezt a logikát követve egy társaság jóhírvének sérelme közvetlenül megvalósítja a társaság gazdasági jogainak sérelmét. A gazdasági jogok hatékony védelme érdekében védelemben kell részesíteni a személyhez fűződő jogaikat is.¹⁶ A jogi személy, amelynek a személyhez fűződő jogait megsértették, az állítások helyreigazítása, a hozzászólások eltávolítására való kötelezés és a valótlan állítások interneten történő közzétételével okozott vagyoni kár megtérítése iránt keresetet indíthat az általa elszenvedett teljes kár tekintetében azon tagállam bíróságai előtt, ahol érdekeinek központja található. A jogi személy érdekeinek központja megegyezhet a létesítő okirat szerinti székhelyével is, ha itt gyakorolja tevékenységeinek összességét vagy túlnyomó részét, és ha az általa ott élvezett jóhírnév ennek következtében jelentősebb, mint bármely más tagállamban.

¹⁰ Uo. 35. pont

¹¹ Uo. 37. pont

¹² Uo. 40. pont

¹³ Uo. 42. pont

¹⁴ Például a véleménynyilvánítás szabadsága, a lakás és levelezés tiszteletben tartásához való jog és a tisztességes tárgyaláshoz való jog tekintetében.

¹⁵ C-194/16. sz. ügy Michal Bobek főtanácsnok indítványa [ECLI:EU:C:2017:766] 43. pont

¹⁶ Uo. 42. pont

2.3. Online tartalom hozzáférhetősége a joghatósági kérdés felett

Az EUB a Bolagsupplysningen OÜ Ingrid Ilsjan v. Svensk Handel AB ügyre hivatkozott a Gtflix Tv v. D. R-ügyben.¹⁷ A kérelmet a Gtflix Tv, egy felnőtt tartalmakat sugárzó, a Cseh Köztársaságban letelepedett szórakoztatóipari társaság és D. R. egy, az ugyanezen területen tevékenységet végző, Magyarországon lakóhellyel rendelkező másik személy között folyamatban lévő azon eljárás keretében terjesztették elő, amelynek tárgya az e társaságra nézve ez utóbbi személy által tett, több internetes oldalon és fórumon online formában közzétett, állítólagosan sértő megjegyzések miatti helyreigazítás és törlés iránti kérelem, valamint az ezen online közzétételből eredően elszenvedett kár megtérítése iránti kérelem.¹⁸

A felnőtt audiovizuális tartalmakat előállító és azokat főként az internetes oldalán terjesztő Gtflix Tv a Cseh Köztársaságban telepedett le és érdekeltségeinek központja is ebben a tagállamban található. D. R. filmrendező, producere és forgalmazója felnőtt audiovizuális filmeknek, Magyarországon rendelkezik lakóhellyel és magyarországi szervereken tárolt internetes oldalakon forgalmaz. A Gtflix Tv sérelmezte, hogy D. R. több internetes oldalon és fórumon is közzétett rá nézve sértő megjegyzéseket. Gtflix Tv felszólította D. R.-t, hogy távolítsa el a megjegyzéseket, és ideiglenes intézkedés iránti kérelmet nyújtott be a franciaországi lyoni általános hatáskörű elsőfokú bíróság elnökéhez, hogy a bíróság a bíróság terhe mellett kötelezze D. R.-t, hogy hagyjon fel minden, rá és az ugyanezen társaság honlapjára vonatkozó sértő megjegyzések tételéből álló cselekménnyel, valamint hogy tegyen közzé egy francia és angol nyelvű bírósági közleményt minden egyes érintett internetes fórumon, továbbá, hogy a bíróság engedélyezze Gtflix Tv számára, hogy az érintett minden egyes internetes fórumokon a Gtflix Tv is közzöljön egy megjegyzést, végül, hogy ideiglenes jelleggel ítéljenek meg a Gtflix Tv számára vagyoni és nem vagyoni kártérítést. D. R. a francia bíróságok joghatóságának hiányára alapított kifogást terjesztett elő, amelynek a franciaországi lyoni általános hatáskörű elsőfokú bíróság helyt adott. A Gtflix Tv fellebbezést nyújtott be a franciaországi lyoni fellebbviteli bírósághoz, amely a D. R. joghatóság hiányára alapított kifogásának helyt adott.¹⁹

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában a franciaországi semmítőszék 2020. május 13-án fordult az EUB-hoz. A Gtflix Tv azt kifogásolta a kérdést előterjesztő bíróság előtti eljárásban, hogy a francia bíróság a francia bíróságok joghatóságának hiányát a cseh bíróságok javára állapította meg, azonban álláspontja szerint az interneten közzétett tartalom által valamely tagállam területén okozott kárral kapcsolatos kereset elbírálására minden olyan tagállam bíróságai joghatósággal rendelkeznek, amennyiben a tartalom abban a tagállamban elérhető. A Gtflix Tv azt állította, hogy a lyoni fellebbviteli bíróság megsértette a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 1215/2012/

¹⁷ C-251/20. sz. Gtflix Tv kontra D. R. ügyben 2021. december 21-én hozott ítélet [ECLI:EU:C:2021:1036].

¹⁸ Uo. 2. pont

¹⁹ Uo.11–15. pont

EU rendeletet,²⁰ amikor a francia bíróságok joghatóságának kizárása érdekében megállapította, hogy nem elegendő, hogy a sértőnek ítélt és interneten közzétett megjegyzések hozzáférhetőek legyenek a megkeresett bíróság illetékességi területén, hanem az is szükséges, hogy azok valamiféle érdeklődésre tartanak számot az ezen illetékességi területen tartózkodó internethasználók körében, továbbá kár okozására alkalmasak legyenek. A kérdést előterjesztő bíróság ugyanakkor arra kereste a választ, hogy az a személy, aki úgy véli, hogy sértő megjegyzéseknek interneten való terjesztése révén megsértették a jogait, és egyszerre jár el az állítások helyreigazítása és a tartalmak törlése érdekében, valamint az ebből eredő nem vagyoni és vagyoni kárának megtérítése érdekében, az eDate Advertising és társai ítéletnek megfelelően minden egyes olyan tagállam bírósága előtt kérheti az e tagállam területén okozott kár megtérítését, amelynek területén e megjegyzések hozzáférhetőek vagy hozzáférhetőek voltak, vagy pedig a Bolagsupplysningen és Ilsjan ítélet alapján e kártérítési keresetet azon bíróság előtt kell megindítani, amely az állítások helyreigazításának és a sértő megjegyzések törlésének elrendelésére joghatósággal rendelkezik.²¹

Kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra várt választ, hogy a 1215/2012/EU rendelet 7. cikkének 2. pontját²² úgy kell-e értelmezni, hogy az a személy, aki – miután úgy véli, hogy rá nézve sértő megjegyzések interneten való terjesztése révén megsértették a jogait – egyszerre jár el egyrészt az állítások helyreigazítása és az online közzétett tartalmak törlése érdekében, másrészt az ezen online közzétételből eredő kárának megtérítése érdekében, minden egyes olyan tagállam bíróságai előtt kérheti-e az általa megkeresett bíróság szerinti tagállam területén okozott kár megtérítését, amelynek területén e megjegyzések hozzáférhetőek vagy hozzáférhetőek voltak, akkor is, ha e bíróságok nem rendelkeznek joghatósággal a helyreigazítási és törlési kérelem elbírálására. A 1215/2012/EU rendelet 7. cikkének 2. pontja úgy rendelkezik, hogy a valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban perelhető jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyekben annak a helynek a bírósága előtt, ahol a kárt okozó esemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyekben a különös joghatósági szabályt önállóan kell értelmezni. E különös joghatósági szabály alapja a jogvita és a kárt okozó esemény bekövetkezésének vagy esetleges bekövetkezésének helye szerinti bíróságok közötti különösen szoros kapcsolat

²⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 1215/2012/EU rendelete (2012. december 12.) a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, HL L 351, 2012.12.20. A továbbiakban: 1215/2012/EU rendelet.

²¹ C-251/20. sz. Gtflifx Tv kontra D. R. ügyben 2021. december 21-én hozott ítélet [ECLI:EU:C:2021:1036] 16–19. pont.

²² „[...] jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyekben annak a helynek a bírósága előtt, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet”. Ld. 1215/2012/EU rendelet a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és a végrehajtásáról, HL L351, 2012. 12. 20., 1–31. o.

fennállása. Az ilyen kapcsolat fennállása jogbiztonságot nyújt és elkerüli azt, hogy az alperes ellen egy olyan tagállam bíróságán indíthassanak eljárást, amelyre észszerűen nem számíthatott, amely szempont különösen fontos a magánélet és a személyiségi jogok, többek között a jóhírnév megsértéséből eredő szerződésen kívüli kötelmi viszonyokkal kapcsolatos jogviták tekintetében. A jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyekben a jogvita tárgyához való közelsége és a könnyebb bizonyításfelvétel miatt rendszerint a kárt okozó esemény bekövetkezésének vagy esetleges bekövetkezésének helye szerinti bíróság a legalkalmasabb a határozathozatalra.

A Bíróság egy, az írott sajtóban közzétett, jóhírnevet sértő újságcikk által állítólagosan okozott nem vagyoni kár megtérítésére irányuló keresetet illetően Shevill és társai ítéletben megállapította, hogy a sértett a kiadó ellen kártérítés iránti keresetet indíthat minden olyan tagállam bíróságai előtt, ahol a közzététel megvalósult, és ahol a sértett jóhírnevét állítólag megsértették, amely bíróságok kizárólag az adott eljáró bíróság szerinti tagállamban okozott kár elbírálására rendelkeznek joghatósággal. Ami konkrétan a személyiségi jogoknak valamely internetes oldalon közzétett tartalmak útján történő megsértésére vonatkozó állításokat illeti, a Bíróság eDate Advertising és társai ítéletben kimondta, hogy a sértett személynek lehetősége van arra, hogy az okozott teljes kár megtérítése céljából felelősség megállapítása iránti keresetet nyújtson be. A keresetet pedig benyújthatja vagy a tartalom kibocsátójának letelepedési helye szerinti tagállam bíróságához a kárt okozó esemény helye alapján, vagy azon tagállam bíróságához, amelyben érdekeltségeinek központja található a kár bekövetkezésének helye alapján. A sértett személy az okozott teljes kár megtérítése érdekében benyújtott, felelősség megállapítása iránti kereset helyett keresetét benyújthatja minden olyan tagállam bíróságához is, amelynek a területén az interneten közzétett tartalom hozzáférhető vagy hozzáférhető volt. A tagállami bíróságok kizárólag a tagállamuk területén okozott kár elbírálására rendelkeznek joghatósággal.

A Bolagsupplynsingen és Ilsjan ítéletben pedig megállapította az EUB, hogy ugyanilyen keresetindítási jogokkal rendelkeznek azok a jogi személyek is, amelyek gazdasági tevékenységet folytatnak, és kéri az üzleti jóhírnevüknek az őket érintő helytelen állítások interneten való közzétételével történő megsértéséből és a rájuk tett megjegyzések eltávolításának hiányából eredő károk megtérítését. A Bolagsupplynsingen és Ilsjan ítéletben szintén leszögezte a Bíróság, hogy valamely internetes oldalon közzétett állítások és tartalmak mindenütt jelenvaló jellegére és azon körülményre tekintettel, hogy a közzétett tartalom főszabály szerint bárhol hozzáférhető, az előbbiek helyesbítésére és az utóbbiak eltávolítására irányuló kérelem egy és oszthatatlan. A Bíróság ugyanakkor pontosította, hogy kérelem csak olyan bíróság előtt terjeszthető elő, amely a teljes kártérítési kereset elbírálására joghatósággal rendelkezik. A Gtflix Tv DR ügyben a Bíróság megállapítja, hogy az a személy, aki úgy véli, hogy bizonyos állítások valamely internetes oldalon való közzétételével megsértették a jogait, ezen állítások helyreigazítása és az interneten közzétett tartalmak eltávolítása céljából az e tartalmak kibocsátójának letelepedési helye szerinti bírósághoz fordulhat, vagy pedig

ahhoz a bírósághoz, amelynek illetékességi területén e személy érdekeltségeinek központja található.²³

A fentiek összességére tekintettel a luxembourgi bíróság válasza szerint a 1215/2012/EU rendelet 7. cikkének 2. pontját úgy kell értelmezni, hogy az a személy, aki – miután úgy véli, rá nézve sértő megjegyzések internetes terjesztésével megsértették a jogait – egyszerre jár el egyrészt a helyreigazítás és a közzétett tartalmak törlése, másrészt az e közzétételből eredő kárának megtérítése érdekében, minden egyes olyan tagállam bíróságai előtt kérheti az általa megkeresett ama bíróság tagállamának területén okozott kár megtérítését, amelynek területén a vonatkozó megjegyzések hozzáférhetők vagy hozzáférhetők voltak. Még akkor is, ha ezek a bíróságok nem rendelkeznek joghatósággal a helyreigazítási és törlési kérelem elbírálására.²⁴

3. Az EJEB vonatkozó joggyakorlata

Az EJEB elé az Emberi Jogok Európai Egyezménye (továbbiakban: EJEE) 10. cikkének megsértésére hivatkozva kerülnek az ügyek. Koltay András úgy fogalmaz, hogy egyes kérdésekben az EJEB magasra emeli a szólásszabadság szintjét. Koltay András úgy látja, hogy az EJEB gyakorlatában kiemelt figyelmet élvez például a politikai beszéd védelme, a közügyek megvitatása és a közéleti szereplők szabad bírálhatósága. Ugyanakkor Koltay András azt is felveti, hogy más típusú véleményeknél, például a gyűlöletbeszéd vonatkozásában, az EJEB nem határoz meg egységes mércét, és megelégszik bizonyos általános elvek rögzítésével.²⁵ A kapuőrök szabályozásának jövőjéről szólva Koltay András megállapítja, hogy az egyes államoknak, és ehhez a témához kapcsolódóan nemcsak az EU tagállamairól beszél, hanem az Amerikai Egyesült Államok joggyakorlatából is sorol példákat, nincs kizárólagos joguk a szólásszabadság korlátainak meghatározására.²⁶ Összefoglalva pedig leszögezi: „A szólásszabadság jogának története pedig ezzel párhuzamosan új szakaszába lép, amely nemkülönben izgalmas és megjósolhatatlan körvonalú lesz, mint bármely korábbi volt.”²⁷

Kivételes az, amikor a jogi személy indított eljárást az EJEE 8. cikk alapján²⁸ jóhírneve védelmében. Az EJEB a 8. cikk tárgyi hatályát kitégítve, azt a jóhírnév vé-

²³ C-251/20. sz. Gtflix Tv kontra D. R. ügyben 2021. december 21-én hozott ítélet [ECLI:EU:C:2021:1036] 20–42. pont.

²⁴ Uo 43. pont

²⁵ KOLTAY i. m. 44–46.

²⁶ Uo. 303.

²⁷ Uo. 304.

²⁸ 8. cikk: Magán- és családi élet tisztelgetben tartásához való jog 1. Mindenkinek joga van arra, hogy magán- és családi életét, lakását és levelezését tisztelgetben tartsák. 2. E jog gyakorlásába hatóság csak a törvényben meghatározott, olyan esetekben avatkozhat be, amikor az egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a közbiztonság vagy az ország gazdasági jóléte érdekében, zavargás vagy bűncselekmény megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, avagy mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükséges.

delmére is alkalmazza. Levonható az a következtetés is, hogy a 10. cikk alapján²⁹ védett véleménynyilvánítás szabadsága és a nemzeti állam által a jóhírnév védelme okán alkalmazott korlátozásokat mérlegre téve, annak nyelve a véleménynyilvánítás felé billent, az EJEB a hazai korlátozásokat túlzottnak ítélte, amelyek nem voltak szükségesegek egy demokratikus társadalomban, tágítva a véleménynyilvánítás-szabadságának terét.³⁰ Az EJEB a vizsgálódásba bevonta később az EJEE 8. cikket is, a jóhírnév így közvetlenül a véleménynyilvánítás szabadságával szemben került mérlegre. Az EJEB elfogadta azt, hogy az EJEE 8. cikk a jogi személyek jóhírnevét is védi. Továbbá kifejezésre juttatta, hogy különbség van egy gazdasági társaság kereskedelmi jóhírnévhez fűződő érdeke, valamint az egyén jóhírneve között. Míg ez utóbbi hatással lehet a méltóságra, a kereskedelmi jóhírnévhez fűződő érdek viszont nélkülözi az erkölcsi dimenziót. Ennek alapján az EJEB a vélt sértésekkel szemben, nagyobb toleranciát alkalmazva tárgyalta a jogi személyeket érintő véleményeket.

3.1. Nem lehet feltétlenül felelőssé tenni tartalomszolgáltatót a felhasználói kommentek miatt

Online térben jogi személy jóhírnevét érintette a Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete (továbbiakban: MTE) és az Index.hu Zrt. v. Magyarország ügy.³¹ Mind az MTE, mind az Index.hu Zrt. engedélyezte a hírportáljaikon megjelenő olvasói kommenteket. 2010. február 5-én az MTE *Újabb etikátlan üzleti magatartás a neten* címmel véleményt tett közzé két ingatlan témájú weboldalról, amelyeknek ugyanaz a társaság a működtetője. A vélemény szerint eredetileg harminc napig a két ingatlan témájú weboldal a felhasználóknak ingyenes hirdetési szolgáltatást nyújtott. A szolgáltatás díjkötelessé vált azonban harminc napos díjmentes időszak lejáratát követően, a felhasználók erről viszont előzetes értesítést nem kaptak. Ez azért volt lehetséges, mert a szolgáltató egyoldalúan módosíthatta a felhasználási feltételeket, melyet a felhasználók elfogadtak a weboldalra való regisztráláskor. A vélemény kitért arra, hogy a szolgáltató csak akkor távolította el az elavult hirdetéseket és személyes adatokat a weboldalról,

²⁹ 10. cikk: Véleménynyilvánítás szabadsága 1. Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a véleményalkotás szabadságát és az információk, eszmék megismerésének és közlésének szabadságát országhatárokon tekintet nélkül és anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhasson. Ez a Cikk nem akadályozza, hogy az államok a rádió-, televízió- vagy mozgókép vállalatok működését engedélyezéshez kössék. 2. E kötelezettségekkel és felelősséggel együtt járó szabadságok gyakorlása a törvényben meghatározott, olyan alakszerűségeknek, feltételeknek, korlátozásoknak vagy szankcióknak vethető alá, amelyek szükséges intézkedéseknek minősülnek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a területi sértetlenség, a közbiztonság, a zavargás vagy bűnözés megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, mások jóhírneve vagy jogai védelme, a bizalmas értesülés közlésének megakadályozása, vagy a bíróságok tekintélyének és pártatlanságának fenntartása céljából.

³⁰ Hasonló következtetésre jutott Gyulay Dániel. GYULAY Dániel: Strasbourg helyesbít, avagy a véleménynyilvánítás szabadságának érvényesülése az Emberi Jogok Európai Bírósága döntéseiben. *Belügyi Szemle*, 2020/3. 57–72.

³¹ Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete v. Index.hu v. Magyarország, no. 22947/13., 2016. május 2-i ítélet.

ha az esedékes díjakat megfizették. A vélemény megjegyezte, hogy etikátlan és félrevezető volt a szolgáltató magatartása. Álnéven közölt felhasználói kommentekben reagáltak a véleményre, amelyek közönséges kifejezéseket is tartalmaztak. Az index.hu hírportál Tékozló Homár fogyasztóvédelmi blog szintén írt a véleményről, és a vélemény teljes szövegét közzétették. Az index.hu közölte az álnéven reagáló felhasználói hozzászólásokat is. Az érintett weboldalakat működtető társaság hírnevsértés miatt indított keresetet. A magyar bíróságok megállapították mind az MTE, mind az Index.hu Zrt. felelősségét a sértő vélemény és kommentek közzétételéért, ugyanakkor vitatták, hogy az MTE és az Index.hu Zrt csupán közvetítő szolgáltatók lettek volna. A magyar bíróságok rögzítették: a sértő vélemény és a kommentek alkalmasak voltak a felperes jóhírnevének megsértésére. A kérelmezők 2013. január 3-án alkotmányjogi panasszal éltek, lényegében vitatva a bíróságnak azt a döntését, amely a kommentek tartalmáért őket tette felelőssé, de az Alkotmánybíróság a panaszt elutasította.³²

A kérelmezők az EJEE 10. cikkében előírt véleménynyilvánítás szabadság megsértése miatt indították az eljárást, amely során az EJEB az internetes hírportálokat üzemeltetők jogi felelősségét is taglalta a közzétett véleményekért és kommentekért.³³ A Bíróság hangsúlyozta, hogy a jóhírnév védelmének jogát az EJEE 8. cikke védi a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jog részeként.³⁴

A Bíróságnak meg kell győződnie arról, hogy a nemzeti hatóságok kialakították-e a megfelelő egyensúlyt az EJEE által védett, olykor két egymással ütköző érték között, amikor a véleménynyilvánítási szabadságba való, a „mások jóhírnevének és jogainak védelmére” végzett beavatkozás szükségszerűségét vizsgálja. Egyrészt az EJEE 10. cikk által védett véleménynyilvánítási szabadság, másrészt az EJEE 8. cikkben rögzített magánélethez való jog között alakulhat ki feszültség. A Bíróság azt állapította meg, hogy lényegüket tekintve az EJEE 8. és 10. cikkek által szavatolt jogok azonos tiszteletet érdemelnek.

A Bíróság a Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete és az Index.hu Zrt. v. Magyarország ügyben is vizsgálta a beavatkozás törvényi alapját és célját, illetve azt, hogy az „szükséges volt-e demokratikus társadalomban”. A Bíróság megállapította, hogy az alapul szolgáló cikk két nagy ingatlanszakmai weboldal olyan üzleti gyakorlatára vonatkozott, amely az ügyfeleikre nézve félrevezető és sérelmes volt. Ebből fakadóan a közérdek indokolta, hogy helyt adjanak egy nyilvános ügy vitájának, amely sok fogyasztót és internethasználót érintett és az információcsere is biztosította. Korábban fogyasztóvédelmi testületeknél a szóban forgó magatartás már számos panaszt eredményezett, és számos eljárás indult a két ingatlanszakmai weboldalakat működtető társaság ellen. A cikk nem tekinthető tényalapot nélkülöző vagy indokolatlanul sértő megjegyzéseket kiváltó publikációnak. A Bíróság megítélése szerint értéktételekről

³² 19/2014. (V.30.) AB határozat.

³³ Ezekkel a felelősségi kérdésekkel is foglalkozik részletesen KOLTAY András: Az internetes kapuőrök és az Emberi Jogok Európai Egyezményének 10. cikke: a sajtószabadság új alanyai. *Állam-és Jogtudomány*, 2017/4. 129–140.

³⁴ A Bíróság ítélkezési gyakorlatának fejlődése során, több ügy eredményeként, a Bíróság a hírnév védelméhez való jogot az egyezmény 8. cikke által garantált magánélethez való jog egyik aspektusaként értékelte.

vagy véleményekről volt szó. Tulajdonképpen egy üzleti magatartást ítélték el, és ezeket részben befolyásolta a komment írók személyes frusztrációja, mivel becsapta őket a szóban forgó társaság. A kommentekben használt kifejezések sértőek voltak, az egyik kifejezetten közönséges volt, ugyanakkor önmagában a közönséges kifejezések használata nem meghatározó valamely sértő véleménynyilvánítás értékelésében. A Bíróság felfogása szerint a stílus, mint kifejezési forma a kommunikáció részét képezi, és mint ilyen, a kifejezés tartalmával együtt védelmet élvez. A Bíróság azt is megállapította, hogy bár a kommentekben használt kifejezések egy alacsony stílusréteghez tartoznak, az internetes portálokon zajló kommunikációban gyakran előfordulnak. A cikk és a vitatott kommentek közzétételének időpontjában a felperes társaság üzleti magatartását érintő vizsgálatok már zajlottak.

Ennek kapcsán a Bíróság nem volt meggyőződve arról, hogy a szóban forgó kommentek az érintett fogyasztók attitűdjére nézve bármely további jelentős hatással lehetnek volna. A magyar bíróságok nem értékelték, hogy a kommentek elérték-e a komolyság kellő szintjét és hogy oly módon jelentek-e meg, amely ténylegesen sérthette egy jogi személy szakmai jóhírnevét. A Bíróság megállapította az Egyezmény 10. cikkének megsértését. Az EJEB 2016. február 2-ai döntésében kimondta, hogy nem lehet feltétlenül felelőssé tenni tartalomszolgáltatót a felhasználók által írt kommentek miatt, a rajtuk elhelyezett felhasználói tartalomért.³⁵ Az ügynek egyébként az adott rendkívül nagy jelentőséget, hogy 2015 júniusában az EJEB éppen ellenkező döntést hozott a meghatározónak gondolt és rendkívül nagy visszhangot kiváltott Delfi AS v. Észtország ügyben³⁶: azaz az akkori döntés szerint a honlapok, portálok felelősek lehetnek a náluk megjelenő kommentekért.

3.2. Jogi személy jóhírneve kontra közérdekű tájékoztatás

Központi kérdés volt a vállalkozások jóhírnevének védelme az OOO Regnum v. Oroszország ügyben³⁷ is. Az OOO Regnum elektronikus hírportál a helyi rendőrség és az állami fogyasztóvédelmi hivatal által terjesztett információkat közölte egy márkás gyümölcsle alapú ital fogyasztását követő higanymérgezésről. A szóban forgó márkánév alatt forgalmazott italokat legalább két jogi személy gyártotta, amelyek közül az egyik a kereskedelmi bíróságon rágalmozási eljárást indított az OOO Regnum társaság ellen. Az oroszországi kereskedelmi bíróság az OOO Regnum társaság ellen döntött és megállapította, hogy a felperes társaság tulajdonában lévő honlapon megjelent három hír sértette egy magánkereskedelmi társaság üzleti hírnevét, és arra kötelezte az OOO Regnum társaságot, hogy jelentős összegű kártérítést fizessen a gyártó magánkereske-

³⁵ Egy internetes hírportál nem felelős a vulgáris kommentekért: Az „MTE and Index.hu Zrt v. Hungary” döntés új korszakot nyit a Delfi v. Estonia határozat után. *Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesület blog*, 2016. február 7.

³⁶ Delfi AS v. Észtország, no. 64569/09., 2015. június 16-i ítélet.

³⁷ OOO Regnum v. Oroszország, no. 22649/08., 2020. december 8-i ítélet.

delmi társaságnak. A OOO Regnum a véleménynyilvánítás szabadságához való jogának megsértését állította.³⁸

A Bíróság azt vizsgálta meg, hogy a kérelmező társaság véleménynyilvánítási szabadságához való jogába való beavatkozás „szükséges volt-e egy demokratikus társadalomban”. A szóban forgó beavatkozás arányos volt-e az elérni kívánt jogos céllal, méltányos egyensúlyt teremtett-e egy kereskedelmi társaság jóhírnévhez való joga és egy elektronikus médium véleménynyilvánítás szabadságához való joga között.³⁹ Ugyan a jóhírnév védelméhez való jogot az EJEE 8. cikke a magánélet tiszteletben tartásához való jog részeként garantálja, a ‘magánélet’ fogalma tág fogalom, amely magában foglalja az egyén testi és lelki épségét is. Egy bizonyos súlyossági szintet viszont el kell érnie a személy jóhírvele elleni támadásnak. Amikor az EJEE alapján két egyenlő védelmet élvező jog közötti összeütközésről kell döntenet, a Bíróság mérlegeli az egymással versengő érdekeket, melyekkel kapcsolatos releváns elvként⁴⁰ tekintett a Bíróság arra, hogy például a közzététel hozzájárult-e a közérdekű vitához, milyen az érintett személy ismertségének mértéke, milyen az érintett személy előzetes magatartása, mi volt a közzététel tartalma, formája és következményei.⁴¹ Mivel a felperes kereskedelmi társaság, a Bíróság megjegyzi, hogy korábban elfogadta: egy magáncégnek a jóhírnévének védelméhez fűződő érdeke megfelelhet a szélesebb körű gazdasági érdekeknek. A Bíróság szerint az állam mérlegeli, hogy a nemzeti jogban milyen eszközöket biztosít arra, hogy a jóhírnévét veszélyeztető állítások igazságtartalmát egy társaság megkérdőjelezhesse. A Bíróság ugyanakkor hangsúlyozza, hogy különbség van egy jogi személy jóhírnévéhez fűződő érdeke és az egyén, mint a társadalom tagjának jóhírvele között.⁴² A Bíróság álláspontja szerint, amikor a média véleménynyilvánítási szabadsághoz való jogát kell mérlegelni egy kereskedelmi társaság jóhírnévhez való jogával szemben, releváns kritérium, hogy a kifogásolt publikációk közérdekű

³⁸ Uo. 1. pont.

³⁹ Uo. 56. pont.

⁴⁰ *Guide on Article 8 of the European Convention on Human Rights Right to respect for private and family life, home and correspondence*. European Court of Human Rights, 2018. augusztus 1. <https://tinyurl.com/5n8kw5zf>

„Accordingly, the margin of appreciation should in theory be the same in both cases. The relevant criteria defined by the case-law are as follows: contribution to a debate of public interest, the degree of notoriety of the person affected, the subject of the news report, the prior conduct of the person concerned, the content, form and consequences of the publication, and, where appropriate, the circumstances in which the photographs were taken (ibid., §§ 90–93; Von Hannover v. Germany (no. 2) [GC], §§ 108–113; Axel Springer AG v. Germany [GC], §§ 89–95). Furthermore, in the context of an application lodged under Article 10, the Court examines the way in which the information was obtained and its veracity, and the gravity of the penalty imposed on the journalists or publishers (Satakunnan Markkinapörssi Oy and Satamedia Oy v. Finland [GC], § 165). Some of these criteria may have more or less relevance given the particular circumstances of the case (see, for a case concerning the mass collection, processing and publication of tax data, ibid., § 166), and according to the context, other criteria.” I. The structure of Article 8, F. Relation between Article 8 and other provisions of the Convention and its Protocols.

⁴¹ OOO Regnum v. Oroszország, no. 22649/08., 2020. december 8-i ítélet, 63. pont.

⁴² OOO Regnum v. Oroszország, no. 22649/08., 2020. december 8-i ítélet, 66. pont.

ügyet érintettek-e, milyen volt a publikációk tartalma, formája és következményei.⁴³ A közegészség védelméhez és a lehetséges egészségügyi veszélyekről való tájékoztatáshoz fűződő általános érdekek, valamint a média ilyen veszélyekről való tudósításhoz fűződő érdekeinek és kötelességének, valamint egy kereskedelmi társaság hírnévhez fűződő érdekeinek mérlegelése előtt a nemzeti bíróságoknak meggyőzően kell bizonyítaniuk a sürgető társadalmi szükséglet meglétét.⁴⁴ A Bíróság szerint az oroszországi körzeti bíróság nem terjesztett elő érveket arra, hogy miért tulajdonított nagyobb jelentőséget egy kereskedelmi vállalat jóhírnévhez fűződő érdekeinek, mint a közvélemény azon érdekének, hogy tájékoztatást kapjon egy olyan súlyos ügyről, mint a kereskedelmi forgalomban lévő élelmiszerek által okozott higanymérgezés. A Bíróság megállapította, hogy az oroszországi bíróság nem adott 'releváns és elegendő indokot' arra, mi alapozná meg kártérítés megítélését egy kereskedelmi társaság jóhírnevének állítólagos megsértése miatt.⁴⁵

3.3. Védelmi szintben különbségek a jogi személy hírneve és egyén jóhírneve között

Jogi személyek jóhírnevének megítélése szempontjából fontos állomásnak tekinthető a közelmúltban az EJEB Freitas Rangel⁴⁶ v. Portugália ügyben⁴⁷ hozott ítélete. Freitas Rangelt elítélték jogi személy megsértése miatt, mivel a parlamenti etikai, társadalmi és kulturális bizottság előtti meghallgatáson a bírák és az ügyészek szakmai szövetségéről tett olyan kijelentéseket, melyek érintették a véleménynyilvánítás szabadságát és a portugál médiát. Ezenfelül 6000 euró pénzbírságra ítélték, és kötelezték, hogy fizessen mindkét egyesületnek 25000 eurót nem vagyoni kár megtérítése címén. A felperes kifogásolt kijelentéseket tett a véleménynyilvánítás szabadságáról és a médiáról, valamint arról, hogy ezeket hogyan befolyásolja a politika és a gazdaság. Azt állította, hogy a szövetségek bizalmas információkat osztottak meg az újságírókkal azért, hogy politikai céljaikat előmozdítsák. Ezek a kérdések a közösség általános érdeklődésére számot tartó kérdések voltak, és a Parlament előtti megvitatásuk politikai vita részét képezte, amely olyan terület, ahol a véleménynyilvánítás szabadságának magas szintű védelme általában biztosított, és a hatóságoknak így szűk mérlegelési jogkörük van. Továbbá, mivel a parlamenti ülés nyilvános volt, és újságírók is jelen voltak, nem meglepő, hogy a beszédét követő napokban kijelentéseit online felületeken és széles körben terjesztették az online médiában is. Közvetlenül az ülés után interjút is készített vele egy újságíró, aki jelen volt a beszédénél, és másnap ismét interjút adott, amelyben megismételte álláspontját.

A jóhírú és ismert szakmai testületeket, a bírák és az ügyészek szakmai szövetségeit gyakran hívták meg, hogy az igazságszolgáltatás működésére vonatkozó jogi ja-

⁴³ Uo. 67. pont.

⁴⁴ Uo. 78. pont.

⁴⁵ Uo. 79. pont.

⁴⁶ Freitas Rangel Lisszabonban élő, portugál állampolgár, nagyon ismert újságíró volt. 1947-ben született, 2014-ben elhunyt. Lányaai vették át helyette a keresetet.

⁴⁷ Freitas Rangel v. Portugália, no. 78873/13., 2022. április 11-i ítélet.

vaslatokkal kapcsolatban a Parlament elé terjesszék álláspontjukat. A hazai bíróságok abból indultak ki, hogy a felperes csak olyan tényállításokat tett, amelyekről tudta, hogy hamisak és rágalmozók az említett testületekkel szemben. Állításainak többsége azonban személyes véleményéből állt, amelynek valóságtartalmát nem lehetett bizonyítani. Az egyetlen vitatott tényállítás a bizalmas információk megosztására vonatkozó állítása volt, amely úgy tekinthető, hogy általánosabban szólt a két szervezet közötti információmegosztásról. Bár valószínűleg túlzó és ezért szerencsétlen megfogalmazás volt, megjegyzései úgy értelmezhetők, mint egy szélesebb körű társadalmi kritika illusztrációja az igazságszolgáltatásnak a politikába és a médiába való helytelen beavatkozásával kapcsolatban; ez a közérdekű téma, amelyről úgy vélte, hogy igaz.

A Bíróság azt állapította meg, hogy egy jogi személy hírnevének védelme nem rendelkezik ugyanolyan erővel, mint az egyének jóhírnevének vagy jogainak védelme. A Bíróság azt is megjegyezte, hogy az újságíró kérelmező, mint meghívott szakértő, egy parlamenti bizottság előtt fejtette ki nézeteit, beszédének azonban a parlamenti és politikai beszédhez hasonlóan magasabb szintű védelemben kellett volna részesülnie. Ettől függetlenül a Lisszaboni Fellebbviteli Bíróság kizárólag a testületek jóhírnévhez való jogra alapozta döntését, anélkül, hogy megfelelően figyelembe vette vagy részletesen megvizsgálta volna az EJEB ítélkezési gyakorlatának kritériumait. Végül a Bíróság arra utalt, hogy a kártérítési összegek aránytalanok voltak az testületek jóhírnevének esetlegesen okozott károkhoz képest. Az ilyen szigorú szankciók visszatartó hatást gyakorolhatnak az általános közérdekű ügyekről és intézményekről szóló vitákban való részvételre felkért személyek véleménynyilvánítási szabadságának gyakorlására. Összegezve elmondható, hogy az EJEB 2022. április 11-én hozott döntése szerint a portugál bíróságok nem szolgáltatnak releváns és elegendő indokot a felperes véleménynyilvánítási szabadságába való beavatkozás igazolására, és túllépték a közérdekű viták korlátozására vonatkozó mérlegelési jogkörüket. Továbbá nem állt fenn észszerű arányossági viszony a kérelmező jogának korlátozása és az elérni kívánt jogos cél között. Fontos megjegyzés volt azonban, hogy egy jogi személy jóhírnevének védelme nem rendelkezik ugyanolyan erővel, mint az egyének jóhírnevének vagy jogainak védelme.

4. Összefoglaló

Az EU szintjén meghatározó szabályok hiányában a hírnevsértéssel kapcsolatos ügyek joghatósági kérdésként jelennek meg az EUB előtt, azokban az esetekben kifejezetten, amikor több tagállam is érintett volt a jogsértéssel. A jogi személy jóhírnevének kérdésével végül mégis foglalkozott a EUB a joghatóságon kívül, aminek az volt az oka, hogy az érintett tagállamok egyikében a jogi személy jóhírnevének védelme nem szabályozott.

Az EUB joggyakorlata tehát elsősorban a jogi személy jóhírnevének megsértése esetén alkalmazandó joghatóság kérdésében előremutató. A természetes személyek hasonló ügyeiben már meghozott döntések adják az alapját, vagyis egyrészt a jogi személyek esetében is a kialakított joggyakorlat alkalmazható, másrészt az EUB meghatározta, hogy mit érthetünk a jogi személy érdekeinek központja alatt. A sérelmet szenvedett jogi személy az okozott kár megtérítése iránt keresetet indíthat az általa

elszenvedett teljes kár tekintetében azon tagállam bíróságai előtt, ahol érdekeinek központja található.

Elismerésre került továbbá a jóhírnévhez való jog a jogi személyt is megillető jogok között.

A jóhírnevet sértő megjegyzések internetes közléséből eredő, valamely tagállam területén keletkező károk megtérítése csak e tagállam bíróságainál kérhető. E joghatóság csak attól a feltételtől függ, hogy a sérelmet okozó tartalom e területen hozzáférhető vagy hozzáférhető volt-e,⁴⁸ még akkor is, ha ezek a bíróságok nem rendelkeznek joghatósággal a helyreigazítási és törlési kérelem elbírálására.

Az EJEB az EJEE 10. cikkének megsértése kapcsán vizsgálta az ügyeket, később bevonta az EJEE 8. cikket is, a jóhírnév így közvetlenül a véleménynyilvánítás szabadságával szemben került mérlegre. Az EJEB elfogadta azt, hogy az EJEE 8. cikk a jogi személyek jóhírnevét is védi. Továbbá kifejezésre juttatta, hogy különbség van egy gazdasági társaság kereskedelmi jóhírnévhez fűződő érdeke, valamint az egyén jóhírneve között. Érdekes fejlemény a korábbi döntésekben foglaltakhoz képest az EJEB egyik közelmúltbeli döntése, mely szerint egy jogi személy jóhírnevének védelme nem rendelkezik ugyanolyan erővel, mint az egyének jóhírnevének vagy jogainak védelme.

⁴⁸ Ld. még FERGE Zsigmond: Sértő internetes megjegyzések orvoslása. Uniós terítéken a bírósági joghatóság. *Jogászvilág*, 2023. február 23. <https://tinyurl.com/yheyt62h>

